

*Marianne Engberg
med pinholekamera,
København, 1980erne*

INDHOLD

FORORD	8
LÆREÅR	13
PINHOLE	65
PHOTOSYNTHESISM	115
Personliste	159
CV	159

FORORD

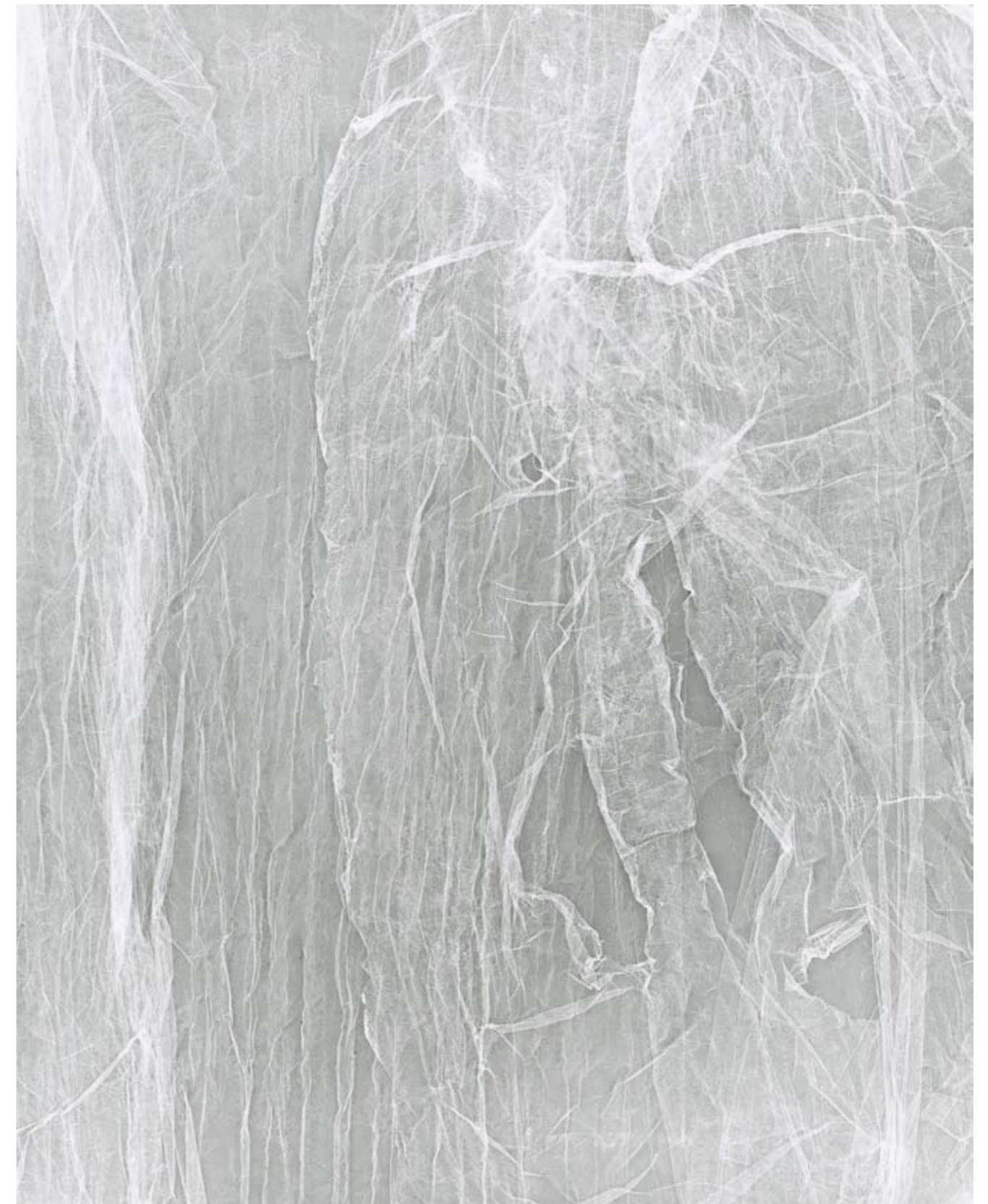
I 1987 BOEDE JEG med mand og barn hos Marianne Engberg og hendes mand i Brooklyn. Hver morgen når mændene var kørt på arbejde, sad Marianne og jeg og drak neskafe og røg cigaretter og snakkede, før hun gik op i sit studie og arbejdede. Ved den lejlighed hørte jeg første gang nogle af de historier der står i denne bog. Det er en bog om Marianne Engbergs liv, men først og fremmest om hendes liv som fotograf. Som man vil få at se, var det nærmest et tilfælde, at hun kom til at stå i lære, men siden har det virket fuldkommen indlysende, at hun skulle være fotograf.

Hun stod i lære som portrætfotograf i Hillerød i 1950'erne. Siden kom hun til London og New York, hvor hun i fem år arbejdede som reklamefotograf for J.F. Smith, og de næste ti år havde hun eget studie på Manhattan. Det lukkede hun i 1983 for at hellige sig hulkamera-fotografiet, som hun havde eksperimenteret med siden 60'erne.

Da Lars Schwander, leder af Fotografisk Center, for flere år siden fik den idé, at der burde laves en bog om Marianne Engbergs fotografier – og hendes liv som fotograf, tilbød jeg mig som den der skrev den. Jeg har fulgt med i hendes omfattende udstillingsvirksomhed og rivende udvikling i mørkekammeret. Det helt særlige ved hende er, at hun har udviklet sig til at være en fotograf uden egentligt kamera. I mange år er hendes billeder blevet til direkte i mørkekammeret ved hjælp af lys, kemikalier og temperaturer.

Bogen har været undervejs i flere år. Marianne Engberg har flere gange besøgt mig i Kragevig i Danmark, og jeg hende i Brooklyn, New York fra februar 2003 og til nu. Helt karakteristisk for Mariannes væsen og arbejde har det været, at hver gang vi mødtes, havde hun fundet på noget nyt: Et nyt tema i billederne eller en ny teknik. På et tidspunkt pippede jeg forskrækket, at bogen vi var ved at lave, jo skulle slutte et sted; hun løb hele tiden fra mig.

I februar 2009 besøgte jeg hende igen. Hun lægger billeder frem i sit studie fra de tre nyeste serier, *Paper*, *Plastic* og *Broken Glass*. Glas-serien er endnu i sin vorden, og mens jeg sidder i et værelse i Mariannes hjem og skriver på bogen, tager hun subwayen ind til Manhattan for at finde glas hos en glarmester. Hun slæber det hjem og op på toppen i brownstone-huset, hvor hun har sit mørkekammer. Jeg kan høre hende slå glas i stykker med en hammer for at få noget brugbart at arbejde med. Senere på dagen mødes vi i køkkenet. Hun har været i mørkekammeret og er begejstret. Egentlig fandt hun de første glasstykker i containere, men hun vil gerne have struktur i stykkerne og kan ikke finde de gamle ruder, der ellers ville være gode. Jeg er parat til at ofre et vindue i mit hjem på Sydsjælland, men der bliver nok et transportproblem.

Ikke desto mindre er det sådan, det er, når Marianne får nye ideer. Da hun fotograferede skygger, ringede folk og fortalte hende, hvor på Manhattan der var nogle gode nogle. Da hun fotograferede skaller og konkylier, blev de sendt til hende med posten alle vegne fra. For ikke så længe siden begyndte hun på sin *plastic*-serie. Mange steder i New York hænger der vildfarne plasticposer i træerne, og en dag kom hun til at se nærmere på en der hang højt oppe på et hegn og klatrede med fare for liv og lemmer op for at få fat på den. Hun blev fascineret af det slidte plastics muligheder og begyndte at bruge det i sine billeder. Siden forsynede folk hende med "gode" stykker slidt og forblæst plastic, de fandt rundt omkring. Her kom det største stykke fra en have nord for New York, hvor det havde ligget som afdækningsplastic, og planterne var vokset op igennem det. Det kom med posten, blev modtaget med begejstring, klippet i mindre stykker og brugt.

De første samtaler jeg havde med Marianne om hendes liv fandt sted i Danmark af to omgange i 2003 og 2004. Det foregik på den måde, at jeg tændte op i brændeovnen, lavede en stor kande kaffe, tændte for båndoptageren og stillede et enkelt spørgsmål. Derefter kunne jeg nærmest læne mig tilbage, for Marianne taler gerne og meget, griber et stikord i luften og går videre, ofte med store armbevægelser og sjove lyde, som ikke så let lader sig gengive. Hun taler et lettere gammeldags dansk – krydret med temmelig mange amerikanske vendinger som *Isn't that amazing?*, *Holy cow!* og *No way!* Jeg har redigeret med nænsom hånd og har klippet mange af mine spørgsmål og små kommentarer ud, men det er nu ikke noget misvisende billede, at hun klarede det meste selv.

I årene der er gået siden de første samtaler, har vi som nævnt mødtes flere gange og kigget på billeder; vi har talt om punkter vi havde glemt sidste gang, og jeg har fået uddybet visse ting. Vi har begge sideløbende været optaget af mange andre arbejdsopgaver. I 2006 døde Mariannes ægtemand gennem 38 år, Jan Engberg, efter mange års hjertesygdom.

Hendes hjem i Brooklyn er et hus fyldt af arbejdsiver og arbejdsglæde, energi og koncentration. Man kan sagtens finde Marianne siddende derhjemme foran pejsen med en bog, men da er dagens arbejde gjort, og der er med garanti ryddet op overalt.

Hun kommer fra et velstående hjem i Holte, en villa ned til Vejlesø med en stor børneflokk. Faderen Walter Kjær var direktør hos Hirschsprung. Det var en privilegeret tilværelse, men samtidig en tilværelse med regler og pligter – og i al fald blev resultatet i Mariannes tilfælde, at hun blev et energibundt der altid er parat til at tage fat. Læretiden i halvtredsernes Hillerød var også med til at inspirere tanken om, at tilværelsen immervæk bliver sjovere, hvis man tager den med humør.

Pia Juul

